

ADVIES Nr 34/ 2001 van 27 september 2001.

O. Ref. : 10 / A / 2001 / 032

BETREFT : Ontwerpen van koninklijk besluit waarbij aan de Vrije Universiteit Brussel mededeling van informatiegegevens uit het Rijksregister van de natuurlijke personen wordt verleend in het kader van :

1. een onderzoek naar de maatschappelijke participatie van de jongeren in het Vlaamse Gewest;
2. de geconcentreerde onderzoeksactie naar de effecten van langdurige pensionering op het welzijn, de gezondheid en de maatschappelijke integratie bij de inwoners van het Vlaamse Gewest.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid het artikel 29;

Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, inzonderheid artikel 5, tweede lid, b, gewijzigd bij de wetten van 19 juli 1991 en 8 december 1992;

Gelet op de adviesaanvraag vanwege de Minister van Binnenlandse Zaken dd. 1 juli 2001, ontvangen op 1 augustus 2001;

Gelet op het verslag van de heer Erik Van Hove;

Brengt op 27 september 2001 het volgend advies uit :

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

De aan de Commissie voorgelegde ontwerpen van koninklijk besluit betreffen aanvragen van het Centrum voor Sociologie van de Vrije Universiteit Brussel om, in het kader van een onderzoek naar de maatschappelijke participatie van de jongeren in het Vlaamse Gewest en de geconcentreerde onderzoeksactie naar de effecten van langdurige pensionering op het welzijn, de gezondheid en de maatschappelijke integratie bij de inwoners van het Vlaamse Gewest., de mededeling te ontvangen van bepaalde gegevens van het Rijksregister onder de vorm van enerzijds een aselechte steekproef van 9000 personen uit de volwassen bevolking van het Vlaams Gewest en anderzijds een aselechte steekproef van 8000 jongeren uit het Vlaamse Gewest. In beide onderzoeken wordt in eerste instantie beroep gedaan op 2000, respectievelijk 1500 personen. In de mate dat deze personen weigeren deel te nemen wordt geput uit de verdere reserve.

De ontwerpen van koninklijk besluit die aan de Commissie voor advies wordt voorgelegd werden opgesteld bij toepassing van het koninklijk besluit van 3 april 1995 tot vaststelling van de voorwaarden waaraan de instellingen bedoeld in artikel 5, tweede lid, b, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen moeten voldoen om mededeling te verkrijgen van informatiegegevens die in dit register zijn opgenomen. Dit laatste besluit heeft specifiek betrekking op de uitvoering van wetenschappelijke navorsings- en onderzoekswerkzaamheden.

II. WETTELIJK EN REGLEMENTAIR KADER.

A) Wet van 8 augustus 1983

Bij toepassing van art. 5, tweede lid, b, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen kan de Koning, na advies van de Commissie, bij in Ministerraad overlegd besluit aan instellingen van Belgisch recht die opdrachten van algemeen belang vervullen en die Hij nominatief aanwijst, de mededeling verlenen van de nodige informatiegegevens vermeld in artikel 3, eerste lid, 1° tot 9°, en tweede lid, uitsluitend voor de uitvoering van wetenschappelijke, navorsings- en onderzoekswerkzaamheden, binnen de perken van de informatiegegevens die hen ter beschikking moeten worden gesteld uitsluitend voor de uitvoering van die werkzaamheden; de instellingen mogen slechts over de bedoelde informatiegegevens beschikken gedurende de tijd nodig voor de uitvoering van die werken en enkel tot dat doel; de Koning bepaalt de andere voorwaarden waaraan deze instellingen moeten voldoen om mededeling van deze informatiegegevens te bekomen.

De VUB is een instelling van Belgisch recht die opdrachten van algemeen belang vervult.

B) Koninklijk besluit van 3 april 1995

In uitvoering van deze laatste bepaling werd het koninklijk besluit van 3 april 1995 uitgevaardigd. Het stelt de volgende voorwaarden vast :

a) Wat de aanvragende instelling betreft (art. 1) :

1. rechtspersoonlijkheid bezitten;
2. passend uitgerust zijn wat betreft personeel en infrastructuur voor wetenschappelijk onderzoek;
3. het betrokken personeel schriftelijk verbinden het vertrouwelijk karakter van de gegevens uit het Rijksregister te eerbiedigen;
4. zeer restrictief van onderaanneming gebruik maken;
5. zich onderwerpen aan controle;
6. de nominatieve gegevens uit het Rijksregister afzonderlijk opslaan en met naam de personen aanwijzen die toegang tot deze gegevens hebben;
7. in de rapportering aan derden enkel anonieme gegevens verstrekken.

b) Wat het onderzoek betreft (art. 2) :

8. erkend worden door de Minister van Wetenschapsbeleid als van wetenschappelijk belang (art. 2).
9. beperkt zijn tot de informatiegegevens van het Rijksregister die nodig zijn (art. 3).

De aanvraag moet gericht worden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en vergezeld zijn van alle stukken waaruit blijkt dat aan de voorgaande voorwaarden is voldaan. Daarenboven moet de aanvraag vergezeld zijn van de statuten van de instelling.

Het koninklijk besluit dat de machtiging verleent moet vermelden :

1. de nummers van de gegevens uit het Rijksregister die medegedeeld mogen worden;
2. het doel van de mededeling;
3. de toegestane termijn van bewaring;
4. de voorwaarden van onderaanneming en de identiteit van de bewerkers;
5. de datum waarop de Commissie haar advies heeft uitgebracht.

De Commissie stelt vast, op grond van het dossier dat haar overgemaakt werd, dat de aanvragende instelling aan de voormelde vereisten voldoet, op enkele punten na. De statuten van de Vrije Universiteit Brussel werden niet aan de aanvraag toegevoegd maar werden reeds bij een vorige gelegenheid overgemaakt. De erkenning door de Minister van Wetenschapsbeleid van het onderzoek als zijnde van wetenschappelijk belang is blijkbaar aangevraagd voor beide onderzoeken, maar is nog niet voorhanden. Voor het overige wordt in het Verslag aan de Koning omstandig ingegaan op de wijze waarop de aanvragers aan de gestelde voorwaarden voldoen.

In antwoord op een vraag tot nadere toelichting vanwege de Minister gesteld aan de onderzoekers hebben deze verklaard dat de verkregen gegevens 'uiteraard gecodeerd worden alvorens zij voor wetenschappelijke doeleinden verwerkt worden.' Deze verklaring moet op een misverstand berusten. Het is immers onmogelijk om door middel van gecodeerde adressen respondenten te bereiken en de bevraging maakt uiteraard deel uit van de verwerking. Pas nadat de gegevens verkregen zijn worden deze gecodeerd in de zin van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 en bij rapportering nemen de onderzoekers de nodige maatregelen (voldoende aggregatie van gegevens) om deze anoniem te laten verlopen.

De Commissie wenst dat de personen die de interviews zullen afnemen, in de veronderstelling dat zulks niet gebeurt door de onderzoekers zelf, de verplichting opgelegd wordt een document te ondertekenen, zoals de onderzoekers dat doen, waarbij zij zich ertoe verbinden het beroepsgeheim alsmede de vertrouwelijkheid der gegevens die zij ontvangen of ingezameld hebben te bewaren.

Beide ontwerpen lopen volledig parallel, de opmerkingen betreffen dan ook beide ontwerpen.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING.

Artikel 1

De mededeling betreft de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, 1°, 2°, 3°, 4° en 5° van de wet van 8 augustus 1983. Het gaat om naam en voornamen, geboortedatum, geslacht, nationaliteit en hoofdverblijfplaats.

In het Verslag aan de Koning wordt de mededeling van deze informatiegegevens gemotiveerd door de noodzaak de personen die deel uitmaken van de steekproef te kunnen ondervragen, de steekproef te kunnen samenstellen uit een representatief staal van de bevolking naar geslacht en leeftijd en bepaalde personen die niet in aanmerking komen voor de steekproef, in het ene geval personen buiten het gewenste leeftijdsinterval en in het andere geval personen die niet de Belgische nationaliteit hebben, te kunnen uitsluiten.

De Commissie is van oordeel dat deze mededeling beantwoordt aan de voorschriften van artikel 5 van de wet van 8 december 1992, met name wat betreft de proportionaliteits- en de noodzakelijkheidsvoorwaarde die erin vervat zijn.

Artikel 2.

De Commissie wenst het belang te onderstrepen van een oprechte en volledige kennisgeving aan de aangezochte respondenten, volgens de voorschriften opgenomen in het koninklijk besluit van 13 februari 2001. Zij stelt met genoegen vast dat de ontwerpen daartoe de nodige onderrichtingen bevatten. .

Artikel 3.

De mededeling van gegevens uit het Rijksregister gebeurt aan de VUB in de persoon van haar rector. Deze duidt de personen aan uit de onderzoeksgroep die van deze gegevens gebruik mogen maken. In de huidige tekst is voorzien dat de lijst van de gemachtigde onderzoekers overgemaakt wordt aan de Commissie. De Commissie verkiest dat deze lijst ter beschikking gehouden wordt, wat toelaat dat zij permanent geactualiseerd blijft.

OM DEZE REDENEN

Verleent de Commissie een gunstig advies, onder voorbehoud van de gemaakte bemerkingen, in het bijzonder het voorleggen van de erkenning door de Minister voor Wetenschapsbeleid van het wetenschappelijk belang van beide onderzoeken.

De secretaris,

De voorzitter,

(get.) B. HAVELANGE

(get.) P. THOMAS.